

Nr. 14791/5713//III-5/2023

22.02.2024

Către,

PREȘEDINTELE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI DE JUSTIȚIE

În conformitate cu prevederile art. 514 și urm. din Codul de procedură civilă, formulăm prezentul

RECURS ÎN INTERESUL LEGII

Constatăm faptul că, în practica judiciară, nu există un punct de vedere unitar al instanțelor referitor la următoarea problemă de drept:

„În interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 5 și art. 20 din Legea nr. 514/2003 privind organizarea și exercitarea profesiei de consilier juridic, prestarea activității specifice, de reprezentare juridică, se poate realiza de către consilieri juridici, în calitatea lor de funcționari publici (în cazul unei autorități, instituții publice sau persoană juridică de drept public) sau de angajați cu contract individual de muncă (în cazul unei instituții sau a unei persoane juridice de drept public ori de drept privat), independent de înscrierea acestora în Tabloul profesional al Consilierilor Juridici ținut de Colegiile Consilierilor Juridici din România, sau, dimpotrivă, aceasta reprezintă o condiție *sine qua non* pentru desfășurarea activității specifice de reprezentare juridică.”

Procedând la verificarea hotărârilor judecătorești definitive, constatăm că soluțiile pronunțate de instanțe au conturat două orientări jurisprudențiale:

I. Astfel, într-o primă orientare jurisprudențială¹, s-a considerat că dispozițiile art. 5 și art. 20 din Legea nr. 514/2003² nu impun consilierilor juridici, drept condiție pentru prestarea activității specifice, ca aceștia să fie înscriși pe Tabloul profesional al Consilierilor Juridici ținut de Colegiile Consilierilor Juridici din România, întrucât prevederile respective din Legea nr. 514/2003 conferă consilierilor juridici opțiunea de a face parte dintr-o asociație profesională, și nicidecum nu instituie o obligație în acest sens.

În răspuns la criticile ridicate de părțile aflate în litigiu privind nerespectarea dispozițiilor Statutului profesiei de consilier juridic³, act publicat în Monitorul Oficial al României, instanțele au menționat că prevederile din Legea nr. 514/2003 care fac

¹ Încheierea din 19.05.2022, pronunțată de Curtea de Apel București – Secția a V-a Civilă, în dosarul nr. 41425/3/2017, definitivă; decizia nr. 866/26.05.2022, pronunțată în apel este definitivă; Încheierea din 19.10.2023, pronunțată de Curtea de Apel București – Secția a IX-a Contencios Administrativ și Fiscal, în dosarul nr. 9281/3/2023, definitivă; decizia nr. 2675/12.12.2023, pronunțată în recurs este definitivă; Încheierea din 07.04.2022, pronunțată de Curtea de Apel București – Secția a IX-a Contencios Administrativ și Fiscal, în dosarul nr.16954/3/2020, definitivă; decizia nr. 1300 din 05.05.2022, pronunțată în recurs este definitivă; Încheierea din 16.01.2017, pronunțată de Curtea de Apel București – Secția a VIII-a contencios administrativ și Fiscal, în dosarul nr. 43528/3/2015; Încheierea din 23.06.2021, pronunțată de Curtea de Apel București – Secția a IX-a Contencios Administrativ și Fiscal, în dosarul nr. 7262/2/2020, la care se află atașată sentința civilă nr. 1055 din 30.06.2021, definitivă; Decizia nr. 3031/2023 din 10.05.2023, pronunțată de Tribunalul București – Secția a VI-a Civilă, în dosarul nr. 12192/301/2021, definitivă; Încheierea din 02.06.2022, pronunțată de Judecătoria sectorului 2 București – Secția Civilă, în dosarul nr. 4310/300/2022, la care este atașată sentința civilă nr. 8625 din 30.06.2022, definitivă; Încheierea din 07.04.2022, pronunțată de Judecătoria sectorului 6 București – Secția Civilă, în dosarul nr. 16207/303/2021/a2, definitivă; Încheierea din 15.04.2022, pronunțată de Judecătoria sectorului 6 București – Secția Civilă, în dosarul nr. 21159/303/2021/a1, definitivă; Încheierea din 19.05.2022, pronunțată de Judecătoria sectorului 6 București – Secția Civilă, în dosarul nr. 1430/303/2022/a1, definitivă; Decizia civilă nr. 371 din 12.12.2023, pronunțată de Curtea de Apel Ploiești – Secția I Civilă, în dosarul nr. 12753/196/2018**, definitivă; Decizia nr. 211 din 01.02.2023, pronunțată de Curtea de Apel Ploiești – Secția I Civilă, în dosarul nr. 27007/3/2020, definitivă; Sentința nr. 17 din 02.02.2023, pronunțată de Tribunalul Suceava – Secția a II-a Civilă, în dosarul nr. 2468/86/2022, definitivă; Încheierea din 10.01.2019, pronunțată de Curtea de Apel Brașov – Secția Contencios Administrativ și Fiscal, în dosarul nr. 772/119/2018; Decizia civilă nr. 259/2021 din 04.03.2021, pronunțată cu opinie separată de Curtea de Apel Cluj – Secția a III-a Contencios Administrativ și Fiscal, în dosarul nr. 3135/117/2018, definitivă; Decizia nr. 1096/A/2023 din 25.10.2023, pronunțată de Tribunalul Cluj – Secția Civilă, în dosarul nr. 16472/211/2022, definitivă; Sentința civilă nr. 8624/2022 din 27.07.2022, pronunțată de Judecătoria Iași – Secția Civilă, în dosarul nr. 884/245/2022, definitivă prin decizia civilă nr. 1194/2023 din 30.05.2023, pronunțată de Tribunalul Iași – Secția I Civilă;

² Publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 867 din 5 decembrie 2003, cu modificările și completările aduse prin Legea nr. 246/2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 556 din 27 iunie 2006, și prin Legea nr. 161/2023, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 495 din 7 iunie 2023;

³ Adoptat de Congresul Extraordinar al Colegiilor Consilierilor Juridici din România și publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 684 din 29 iulie 2004, cu modificările și completările aduse prin Hotărârea nr. 4/17.03.2012 adoptată de Congresul Ordinar al Ordinului Consilierilor Juridici din România și publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 452 din 20 iunie 2014;

trimitere la organizarea și exercitarea profesiei de consilier juridic în condiții similare profesiei de avocat⁴ sunt insuficiente, neclare sau mult prea vagi pentru a se institui un paralelism viabil între cele două profesii; **în plus, interpretarea și aplicarea dispozițiilor unei legi nu se poate face în baza unor completări introduse prin acte cu putere infralegală, adoptate de o asociație profesională.**

În consecință, instanțele care au adoptat această orientare jurisprudențială au respins ca neîntemeiată excepția lipsei calității de reprezentant a persoanelor care au compărut în procese în calitate de consilier juridic, chiar dacă nu făceau parte dintr-un colegiu al consilierilor juridici și nici nu erau înscrși pe Tabloul profesional al consilierilor juridici. (*Anexa I*)

II. Opinia contrară a instanțelor, în cea de-a doua orientare jurisprudențială⁵, a fost în sensul că exercitarea profesiei de consilier juridic nu se poate realiza doar în virtutea numirii în această funcție sau în baza unui contract individual de muncă, ci este necesară, în prealabil, dobândirea calității de consilier juridic, în condițiile Legii nr. 514/2003, cu modificările și completările ulterioare, și a Statutului profesiei de consilier juridic, adoptat de Uniunea Colegiilor Consilierilor Juridici din România (denumită actualmente Ordinul Consilierilor Juridici din România).

⁴ Profesia de avocat este reglementată de Legea nr. 51/1995, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 116 din 09.06.1995, cu modificările și completările ulterioare. Legea a fost republicată în mai multe rânduri, ultima dată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 210 din 28 martie 2017. De asemenea, organizarea și exercitarea profesiei de avocat este supusă Statutului profesional, ultima formă a acestuia fiind adoptată de Congresul avocaților din cadrul Uniunii Naționale a Barourilor din România și publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 898 din 19 decembrie 2011;

⁵ Decizia civilă nr. 4892/2022 din 18.10.2022, pronunțată de Tribunalul București – Secția a VI-a Civilă, în dosarul nr. 1963/300/2021, definitivă; Decizia civilă nr. 1087/2023 din 28.02.2023, pronunțată de Tribunalul București – Secția a VI-a Civilă, în dosarul nr. 19939/299/2021, definitivă; Decizia civilă nr. 4695 din 19.09.2023, pronunțată de Tribunalul București – Secția a VI-a Civilă, în dosarul nr. 20852/299/2017, definitivă; Sentința civilă nr. 9128/2022 din 01.11.2022, pronunțată de Judecătoria Sectorului 1 București – Secția a II-a Civilă, în dosarul nr. 14842/299/2022, definitivă prin neapelare; Sentința civilă nr. 2215 din 04.03.2021, pronunțată de Judecătoria Sectorului 2 București – Secția Civilă, în dosarul nr. 21402/300/2020, definitivă; Încheierea din 26.01.2022, pronunțată de Judecătoria Sectorului 6 București – Secția Civilă, în dosarul nr. 21373/303/2021, definitivă prin respingerea cererii de reexaminare conform încheierii din 03.06.2022, pronunțată de Judecătoria sectorului 6 București – Secția Civilă, în dosarul nr. 21375/303/2021/a1; Încheierea din 11.01.2023, pronunțată de Judecătoria Sectorului 6 București – Secția Civilă, în dosarul nr. 13151/303/2022/a1, definitivă; Decizia nr. 420 din 07.06.2022, pronunțată de Tribunalul Suceava – Secția a II-a Civilă, în dosarul nr. 9910/314/2020, definitivă; Decizia nr. 475 din 20.06.2022, pronunțată de Tribunalul Suceava – Secția a II-a Civilă, în dosarul nr. 1305/237/2021, definitivă; Decizia nr. 45 din 05.10.2022, pronunțată de Tribunalul Suceava – Secția a II-a Civilă, în dosarul nr. 6470/314/2019, definitivă; Decizia nr. 701/A/2021 din 03.06.2021, pronunțată de Tribunalul Vaslui – Secția Civilă, în dosarul nr. 6682/189/2018, definitivă; Decizia nr. 1341/A/2021 din 27.10.2021, pronunțată de Tribunalul Hunedoara – Secția a II-a Civilă, de Contencios Administrativ și Fiscal, în dosarul nr. 316/243/2021, definitivă;

La solicitarea părții adverse ori din oficiu, instanțele judecătorești au solicitat persoanelor care au compărut în procese în calitate de consilieri juridici să facă dovada acestei calități, în sensul că fac parte dintr-un colegiu al consilierilor juridici și că sunt înscriși pe Tabloul profesional al Consilierilor Juridici ținut de Colegiile Consilierilor Juridici din România.

În răspuns la susținerile că dispozițiile Legii nr. 514/2003 nu impun obligația asocierii într-un colegiu al consilierilor juridici și, în mod evident, nici obligația respectării statutului unui asemenea colegiu, instanțele au reținut dispozițiile art. 6 din Legea nr. 514/2003, în temeiul cărora „**consilierii juridici au drepturile și obligațiile prevăzute de lege potrivit statutului profesional** și reglementărilor legale privind persoana juridică în serviciul căreia se află sau cu care are raporturi de muncă”, coroborate cu dispozițiile art. 3 din Statutul profesional⁶ și cu aspectele reținute în Decizia nr. 9 din 4 aprilie 2016 a Înaltei Curți de Casație și Justiție – Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept⁷ – paragraful 28⁸.

Instanțele care au adoptat această orientare jurisprudențială au admis excepția lipsei calității de reprezentant, în sensul art. 84 alin. 1 din Codul de procedură civilă, a celor care nu au făcut dovada apartenenței la un colegiu al consilierilor juridici și înscrierii pe tabloul profesional, cu toate consecințele decurgând din această soluție: anularea cererilor de chemare în judecată, anularea căilor de atac, imposibilitatea de a reprezenta părțile și de a formula concluzii în dosare, etc. (Anexa II)

* * * * *

Apreciam ca fiind în litera și spiritul legii prima orientare jurisprudențială, pentru următoarele motive:

⁶ „Profesia de consilier juridic se exercită personal de către consilierul juridic înscris pe Tabloul profesional al consilierilor juridici definitiv sau stagiați, denumit în continuare Tablou, ținut de către Colegiile Consilierilor Juridici din România”;

⁷ Publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 400 din 26 mai 2016;

⁸ „Anumite activități juridice, cum sunt cele de reprezentare juridică, de redactare a unor acte juridice, de formulare de acțiuni, de exercitare și motivare a căilor de atac, pot fi îndeplinite de consilierii juridici, dar prestarea unor astfel de activități le este permisă numai în condițiile reglementate prin art. 1-4 din Legea nr. 514/2003 privind organizarea și exercitarea profesiei de consilier juridic, cu completările ulterioare, adică în calitatea lor de funcționari publici sau de angajați, cu contract individual de muncă, la o persoană juridică de drept public sau privat”;

§ 1. Dispoziții legale relevante

1.1. Constituția României

Articolul 1

(...)

(3) România este stat de drept, democratic și social, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile cetățenilor, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme, în spiritul tradițiilor democratice ale poporului român și idealurilor Revoluției din decembrie 1989, și sunt garantate.

(...)

(5) În România, respectarea Constituției, a supremației sale și a legilor este obligatorie.

Articolul 16

(1) Cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări. (...)

Articolul 40

(1) Cetățenii se pot asocia liber în partide politice, în sindicate, în patronate și în alte forme de asociere. (...)

Articolul 41

(1) Dreptul la muncă nu poate fi îngădit. Alegerea profesiei, a meseriei sau a ocupației, precum și a locului de muncă este liberă. (...)

Articolul 124

(1) Justiția se înfăptuiește în numele legii.

(2) Justiția este unică, imparțială și egală pentru toți.

(3) Judecătorii sunt independenți și se supun numai legii.

1.2. Codul de procedură civilă

Articolul 84

(1) Persoanele juridice pot fi reprezentate convențional în fața instanțelor de judecată numai prin consilier juridic sau avocat, în condițiile legii. (...)

Articolul 151

(...)

(2) Avocatul și consilierul juridic vor depune împuternicirea lor, potrivit legii.

1.3. Legea nr. 514/2003 privind organizarea și exercitarea profesiei de consilier juridic

Articolul 1

Consilierul juridic asigură apărarea drepturilor și intereselor legitime ale statului, ale autorităților publice centrale și locale, ale instituțiilor publice și de interes public, ale celorlalte persoane juridice de drept public, precum și ale persoanelor juridice de drept privat, în slujba cărora se află și în conformitate cu Constituția și legile țării.

Articolul 2

Consilierul juridic poate să fie numit în funcție sau angajat în muncă, în condițiile legii.

Articolul 3

(1) Consilierul juridic numit în funcție are statutul funcționarului, potrivit funcției și categoriei acesteia.

(2) Consilierul juridic angajat în muncă are statut de salariat.

Articolul 4

Consilierul juridic în activitatea sa asigură consultanță și reprezentarea autorității sau instituției publice în serviciul căreia se află ori a persoanei juridice cu care are raporturi de muncă, apără drepturile și interesele legitime ale acestora în raporturile lor cu autoritățile publice, instituțiile de orice natură, precum și cu orice persoană juridică sau fizică, română sau străină; în condițiile legii și ale regulamentelor specifice unității, avizează și contrasemnează actele cu caracter juridic.

Articolul 5

Consilierii juridici pot constitui asociații profesionale în scopul apărării și promovării intereselor profesionale, în condițiile legii privind asocierea și constituirea persoanelor juridice.

Articolul 6

Consilierii juridici au drepturile și obligațiile prevăzute de lege **potrivit statutului profesional** și reglementărilor legale privind persoana juridică în serviciul căreia se află sau cu care au raporturi de muncă.

(...)

Articolul 8

Poate fi consilier juridic acela care îndeplinește următoarele condiții:

- a) este cetățean român și are domiciliul în România;
- b) are exercițiul drepturilor civile și politice;
- c) este licențiat al unei facultăți de drept;
- d) este apt din punct de vedere medical pentru exercitarea profesiei; această condiție se dovedește cu certificat medical eliberat în condițiile legii;
- e) nu se află în vreunul dintre cazurile de nedemnitate prevăzute de prezenta lege.

(...)

Articolul 12

(1) La debutul exercitării profesiei, consilierul juridic efectuează obligatoriu un stagiul de pregătire profesională cu durata de 2 ani, perioadă în care are calitatea de consilier juridic stagiar.

(2) Condițiile efectuării stagiului, asigurarea consilierului juridic îndrumător, definitivarea și celelalte condiții din perioada stagiului sunt cele prevăzute în legea pentru exercitarea profesiei de avocat și statutul profesional al acesteia, care se aplică în mod corespunzător.

(3) De asemenea, în ceea ce privește definitivarea în funcția de consilier juridic, pe baza vechimii în celelalte profesii juridice, se aplică în mod corespunzător prevederile Legii nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat.

(4) Drepturile și obligațiile consilierului juridic stagiar sunt cele prevăzute în actul de numire sau în contractul de muncă, inclusiv toate celelalte drepturi ale funcției, pe perioada stagiului.

Articolul 13

(1) Consilierul juridic stagiar poate pune concluzii la judecătoria și la tribunale ca instanță de fond, la organele de urmărire penală, precum și la celelalte organe administrative cu atribuții jurisdicționale.

(2) Consilierul juridic definitiv poate pune concluzii la instanțele judecătorești de toate gradele, la organele de urmărire penală, precum și la toate autoritățile și organele administrative cu atribuții jurisdicționale.

Articolul 14

Consilierul juridic este obligat ca, în concluziile orale sau scrise, să susțină cu demnitate și competență drepturile și interesele legitime ale autorității sau persoanei juridice pe care o reprezintă și să respecte normele de deontologie profesională prevăzute în legea pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat și statutul acestei profesii.

(...)

Articolul 17

Consilierul juridic răspunde juridic pentru încălcarea obligațiilor profesionale, potrivit legii și reglementărilor specifice ale domeniului activității persoanei juridice în slujba căreia se află.

Articolul 18

Autoritățile și persoanele juridice de drept public sau privat, care încadrează consilieri juridici debutanți, beneficiază de reglementările financiare favorabile prevăzute de lege.

(...)

Articolul 20

(1) În condițiile prevăzute la art. 5, consilierii juridici se pot asocia în structuri județene, pe ramuri sau domenii de activitate, potrivit intereselor profesionale, și, după caz, la nivel național, cu respectarea legii privind asociațiile și fundațiile.

(2) Formele de asociere și organizare la nivel județean și la nivel național sunt stabilite prin statutul asociației, cerut de lege.

Articolul 21

Asociația profesională a consilierilor juridici ține evidența acestora în condiții similare evidenței barourilor de avocați.

Articolul 22

(1) Consilierul juridic răspunde disciplinar pentru nerespectarea prevederilor prezentei legi și ale reglementării legale privind activitatea persoanei juridice în slujba căreia se află.

(2) Constatarea abaterii disciplinare, cercetarea acesteia, procedura de judecată și sancțiunile disciplinare sunt cele prevăzute în reglementarea specifică persoanei juridice în slujba căreia se află consilierul juridic.

Articolul 23

În activitatea sa profesională consilierul juridic se bucură de protecția legii, în condițiile prevăzute de legea pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat.

(...)

Articolul 25

(1) Asociațiile profesionale se vor înființa și statutele acestora se vor adopta în termen de 90 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei legi.

(2) Pe data intrării în vigoare a prezentei legi, asociațiile profesionale existente ale jurisconsulților și consilierilor juridici își încetează activitatea.

1.4. Legea nr. 51/1995 privind organizarea și exercitarea profesiei de avocat

Articolul 1

(1) Profesia de avocat este liberă și independentă, cu organizare și funcționare autonome, în condițiile prezentei legi și ale statutului profesiei.

(2) Profesia de avocat se exercită numai de avocații înscriși în tabloul baroului din care fac parte, barou component al Uniunii Naționale a Barourilor din România, denumită în continuare U.N.B.R.

(3) Constituirea și funcționarea de barouri în afara U.N.B.R. sunt interzise. Actele de constituire și de înregistrare ale acestora sunt nule de drept. Nulitatea poate fi constatată și din oficiu.

Articolul 2

(1) În exercitarea profesiei avocatul este independent și se supune numai legii, statutului profesiei și codului deontologic.

(2) Avocatul promovează și apără drepturile, libertățile și interesele legitime ale omului.

(3) Avocatul are dreptul să asiste și să reprezinte persoanele fizice și juridice în fața instanțelor autorității judecătorești și a altor organe de jurisdicție, a organelor de urmărire penală, a autorităților și instituțiilor publice, precum și în fața altor persoane fizice sau juridice, care au obligația să permită și să asigure avocatului desfășurarea nestingherită a activității sale, în condițiile legii.

(4) Orice persoană are dreptul să își aleagă în mod liber avocatul.

(5) În exercitarea dreptului de apărare avocatul are dreptul și obligația de a stăruii pentru realizarea liberului acces la justiție, pentru un proces echitabil și într-un termen rezonabil.

Articolul 3

(1) Activitatea avocatului se realizează prin:

a) consultații și cereri cu caracter juridic;

b) asistență și reprezentare juridică în fața instanțelor judecătorești, a organelor de urmărire penală, a autorităților cu atribuții jurisdicționale, a notarilor publici și a executorilor judecătorești, a organelor administrației publice și a instituțiilor, precum și a altor persoane juridice, în condițiile legii;

c) redactarea de acte juridice, atestarea identității părților, a conținutului și a datei actelor prezentate spre autentificare;

d) asistarea și reprezentarea persoanelor fizice sau juridice interesate în fața altor autorități publice cu posibilitatea atestării identității părților, a conținutului și a datei actelor încheiate;

e) apărarea și reprezentarea cu mijloace juridice specifice a drepturilor și intereselor legitime ale persoanelor fizice și juridice în raporturile acestora cu autoritățile publice, cu instituțiile și cu orice persoană română sau străină; (...)

(...)

Articolul 10

(1) Barourile și U.N.B.R. asigură exercitarea calificată a dreptului de apărare, competența și disciplina profesională, protecția demnității și onoarei avocaților membri.

(2) În fiecare județ există și funcționează un singur barou membru al U.N.B.R., cu sediul în localitatea de reședință a județului.

(3) Fiecare barou organizează și asigură funcționarea a câte unui serviciu de asistență judiciară pe lângă fiecare judecătorie. Consiliul baroului răspunde de organizarea și funcționarea acestui serviciu.

(...)

Articolul 12

(1) Poate fi **membru al unui barou din România** cel care îndeplinește următoarele condiții:

- a) are exercițiul drepturilor civile și politice;
- b) este licențiat al unei facultăți de drept cu durată stabilită de lege;
- c) nu se găsește în vreunul dintre cazurile de nedemnitate prevăzute de prezenta lege;
- d) este apt, din punct de vedere medical, pentru exercitarea profesiei.

(...)

Articolul 17

(1) Primirea în profesie se realizează numai în baza unui examen organizat de U.N.B.R., cel puțin anual și la nivel național, potrivit prezentei legi și Statutului profesiei de avocat.

(2) Examenul pentru primirea în profesia de avocat se susține în cadrul Institutului Național pentru Pregătirea și Perfecționarea Avocaților și se desfășoară în mod unitar, în centrele teritoriale ale acestuia, având la bază o metodologie elaborată și aprobată de Consiliul U.N.B.R. (...)

(...)

Articolul 18

(1) La începutul exercitării profesiei avocatul efectuează în mod obligatoriu un stagiul de pregătire profesională cu durată de 2 ani, timp în care are calitatea de avocat stagiar.

(2) Condițiile efectuării stagiului, drepturile și obligațiile avocatului stagiar, ale avocatului îndrumător, precum și ale baroului față de aceștia sunt reglementate prin statutul profesiei. (...)

Articolul 19

Activitatea unui avocat stagiar poate fi îndrumată numai de avocați definitivi cu o vechime de cel puțin 6 ani în această calitate și care se bucură de o reputație profesională neștirbită.

Articolul 20

(1) Calitatea de avocat definitiv se dobândește în baza unui examen organizat de U.N.B.R., anual și la nivel național, potrivit prezentei legi și Statutului profesiei de avocat sau prin promovarea examenului de absolvire a Institutului Național pentru Pregătirea și Perfecționarea Avocaților, în condițiile prevăzute de Statutul profesiei de avocat.

(2) Examenul de definitivare se susține în cadrul Institutului Național pentru Pregătirea și Perfecționarea Avocaților și se desfășoară în mod unitar, pe centre teritoriale, având la bază o metodologie elaborată și aprobată de Consiliul U.N.B.R. (...)

(5) Cel care a promovat examenul de primire în profesia de avocat și care, până la data susținerii examenului de primire în profesia de avocat, a îndeplinit funcția de judecător, procuror, notar public, grefier cu studii superioare juridice, magistrat-asistent, executor judecătoresc, consilier juridic sau jurisconsult timp de 5 ani dobândește calitatea de avocat definitiv, fără susținerea examenului de definitivare prevăzut la alin. (1), cu condiția promovării examenului de definitivare în profesia din care provine. (...)

Articolul 22

(1) Avocatul stagiar poate pune concluzii numai la judecătoria și poate asista ori reprezenta partea la organele și instituțiile prevăzute la art. 3.

(2) Avocații stagiaari, după înscrierea în barou, au obligația să urmeze cursurile Institutului Național pentru Pregătirea și Perfecționarea Avocaților, în perioada de stagiu.

(3) Avocatul definitiv are dreptul să pună concluzii la toate instanțele, cu excepția Înaltei Curți de Casație și Justiție și Curții Constituționale, unde va putea

pune concluzii dacă are o vechime neîntreruptă în profesie de cel puțin 5 ani de la definitivare.

(4) Avocatul definitiv este obligat să frecventeze formele de pregătire profesională continuă organizate de barou, Institutul Național pentru Pregătirea și Perfecționarea Avocaților sau de formele de exercitare a profesiei, în condițiile prevăzute de Statutul profesiei de avocat.

Articolul 23

(1) Baroul are obligația să întocmească anual tabloul avocaților definitivi și stagiari în ordine alfabetică, cu menționarea numelui, prenumelui, titlului științific, datei înscrierii în barou, sediului profesional, formei de exercitare a profesiei și a instanțelor la care au dreptul să pună concluzii.

(2) A doua parte a tabloului va cuprinde cabinetele asociate, societățile civile profesionale și societățile profesionale cu răspundere limitată, cu indicarea sediului și a avocaților care le compun.

(3) Prin grija baroului, tabloul anual al avocaților și modificările intervenite sunt comunicate, la începutul fiecărui an, instanțelor judecătorești, organelor de urmărire penală și autorităților administrative ale județului sau municipiului București, precum și U.N.B.R. Distinct, se va înainta U.N.B.R. tabloul avocaților incompatibili.

(...)

Articolul 25

(1) Instanțele sunt obligate să verifice și să se pronunțe asupra calității de reprezentant al unei persoane care se prezintă ca avocat, exercitând acte specifice acestei profesii și folosind însemnele profesiei de avocat.

(2) Exercițarea, fără drept, a oricărei activități specifice profesiei de avocat constituie infracțiune și se pedepsește potrivit legii penale.

(3) Fapta unei persoane care exercită activități specifice profesiei de avocat în cadrul unor entități care nu fac parte din formele de organizare profesională recunoscute de prezenta lege constituie infracțiune și se pedepsește potrivit legii penale.

(4) Actele specifice profesiei de avocat, efectuate în mod public de o persoană care nu a dobândit calitatea de avocat în condițiile prezentei legi, sunt nule. (...)"

Articolul 48

(1) Profesia de avocat este organizată și funcționează în baza principiului autonomiei, în limitele competențelor prevăzute în prezenta lege.

(2) Alegerea organelor de conducere ale profesiei de avocat se face numai prin vot secret.

(3) Organele de conducere colegiale iau hotărâri numai prin vot deschis. Deliberările și votul constituie secret profesional.

Articolul 49

(1) Baroul este constituit din toți avocații dintr-un județ sau din municipiul București. Sediul baroului este în orașul de reședință al județului, respectiv în municipiul București.

(2) Baroul are personalitate juridică, patrimoniu și buget propriu. (...)

(...)

Articolul 59

(1) Uniunea Națională a Barourilor din România -U.N.B.R. este formată din toate barourile din România și are sediul în capitala țării, municipiul București.

(2) U.N.B.R. este persoană juridică de interes public, are patrimoniu și buget proprii.

(3) Bugetul U.N.B.R. se formează din contribuția barourilor în cote stabilite de Congresul avocaților. Patrimoniul U.N.B.R. poate fi folosit și în activități producătoare de venituri, în condițiile legii.

(4) Baroul de avocați se constituie și funcționează numai în cadrul U.N.B.R., potrivit prezentei legi și statutului profesiei.

(5) U.N.B.R. este succesoarea de drept a Uniunii Avocaților din România.

(6) Folosirea fără drept a denumirilor „Barou“, „Uniunea Națională a Barourilor din România“, „U.N.B.R.“ ori „Uniunea Avocaților din România“ sau a denumirilor specifice formelor de exercitare a profesiei de avocat, precum și folosirea însemnelor specifice profesiei ori purtarea robei de avocat în alte condiții decât cele prevăzute de prezenta lege constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă.

Articolul 60

(1) Organele de conducere ale U.N.B.R. sunt:

- a) Congresul avocaților;
- b) Consiliul U.N.B.R.;
- c) Comisia permanentă a U.N.B.R.;
- d) președintele U.N.B.R. (...)
- (...)

Articolul 63

(1) Congresul avocaților are următoarele atribuții: (...)

e) adoptă și modifică statutul profesiei și statutul Casei de Asigurări a Avocaților, în conformitate cu prevederile prezentei legi și pe baza proiectelor întocmite de Consiliul U.N.B.R.; (...)

(...)

Articolul 107

(1) La data intrării în vigoare a prezentei legi persoanele fizice sau juridice care au fost autorizate în baza altor acte normative ori au fost încuviințate prin hotărâri judecătorești să desfășoare activități de consultanță, reprezentare sau asistență juridică, în orice domenii, își încetează de drept activitatea. Continuarea unor asemenea activități constituie infracțiune și se pedepsește potrivit legii penale.

(2) De asemenea, la data intrării în vigoare a prezentei legi încetează de drept efectele oricărui act normativ, administrativ sau jurisdicțional prin care au fost recunoscute ori încuviințate activități de consultanță, reprezentare și asistență juridică contrare dispozițiilor prezentei legi.

(3) Prevederile alin. (1) și (2) nu se aplică profesiei de consilier juridic, care va fi exercitată potrivit dispozițiilor Legii nr. 514/2003 privind organizarea și exercitarea profesiei de consilier juridic, cu completările ulterioare.

(4) Consiliile și decanii barourilor au obligația și autorizarea să urmărească ducerea la îndeplinire a prevederilor alin. (1) și (2) și să ia măsurile legale în acest sens.

1.5. Statutul profesiei de consilier juridic aprobat de Congresul Extraordinar al Colegiilor Consilierilor Juridici din România

Articolul 3

Profesia de consilier juridic se exercită personal de către consilierul juridic înscris pe Tabloul profesional al consilierilor juridici definitivi sau stagiaari, denumit în continuare Tablou, ținut de către Colegiile Consilierilor Juridici din România.

Articolul 15

Înscrierea în profesia de consilier juridic se face în mod individual, pe baza unei cereri adresate Colegiului Consilierilor Juridici pe a cărui rază teritorială domiciliază, conform regulamentului și statutului fiecărui colegiu teritorial.

Articolul 16

(1) Cererea de înscriere în profesie va fi însoțită de acte care să ateste îndeplinirea condițiilor prevăzute de art. 8, 9 și 10 din Legea nr. 514/2003, respectiv: copii ale actului de identitate, ale actelor de stare civilă, ale certificatului de naștere, copie legalizată a diplomei de studii, cazierul judiciar, certificatul medical, două fotografii color pentru "Legitimația de consilier juridic" și declarație pe propria răspundere că îndeplinește condițiile legale pentru dobândirea și exercitarea profesiei de consilier juridic și că nu este înscris în alt colegiu sau asociație profesională a consilierilor juridici.

(2) Colegiul teritorial verifică îndeplinirea condițiilor generale și speciale prevăzute de legea și statutul profesiei și avizează admiterea în colegiul respectiv.

(3) După aprobarea cererii, solicitantului i se va elibera decizia de înscriere în profesie, conform vechimii sale în activități juridice.

(4) Taxele de înscriere se vor stabili de către fiecare colegiu teritorial.

Articolul 22

(1) Calitatea de consilier juridic - cu drept de exercitare a profesiei se dovedește cu "Legitimația de consilier juridic" și insigna profesiei, eliberate de fiecare colegiu consilierului juridic înscris în Tabloul Colegiului.

(2) Actele juridice redactate și contrasemnate de consilierul juridic vor purta parafa acestuia, iar cele avizate pentru legalitate vor purta parafa și semnătura acestuia.

(3) Modelul legitimației de consilier juridic, cu însemnele corpului profesional, insigna și parafa de avizare pentru legalitate sunt adoptate de Congresul Colegiilor Consilierilor Juridici din România.

Articolul 23

(1) La debutul exercitării profesiei, consilierul juridic efectuează, în mod obligatoriu, un stagiul de pregătire profesională, perioadă în care are calitatea de consilier juridic stagiar.

(2) Stagiul reprezintă perioada premergătoare definitivării în profesia de consilier juridic și are drept scop pregătirea profesională a consilierului juridic la începutul exercitării profesiei.

(3) Stagiul la debutul în profesie este obligatoriu și efectiv.

(4) În timpul stagiului, consilierul juridic va avea calitatea de consilier juridic stagiar.

(5) Durata stagiului este de 2 ani. Consiliul colegiului teritorial, în mod excepțional și numai după verificarea raportului făcut de șeful Biroului de îndrumare profesională, împreună cu consilierul juridic îndrumător, precum și cu consilierul juridic care sprijină cererea de admitere în colegiu pe baza unei activități profesionale meritorii, poate aproba reducerea perioadei de stagiul. Această reducere nu poate fi mai mare de 6 (șase) luni calendaristice.

(6) Stagiul se suspendă în perioada neexercitării profesiei.

(7) Perioada de stagiul efectuată înainte de data suspendării se ia în calcul pentru îndeplinirea stagiului.

(8) Drepturile și obligațiile administrative ale consilierului juridic stagiar sunt prevăzute în actul de decizie în baza căruia exercită profesia, beneficiind de toate celelalte drepturi ale funcției pe perioada stagiului.

(9) Consilierul juridic stagiar poate pune concluzii la judecătoria și la tribunale ca instanță de fond, la organele de urmărire penală, precum și la celelalte organe administrative cu atribuții jurisdicționale.

(10) Consilierul juridic îndrumător este obligat să prezinte Consiliului colegiului teritorial, la sfârșitul perioadei de stagiul, un raport de activitate asupra modului în care stagiul și-a îndeplinit în mod efectiv îndatoririle profesionale.

(11) Poate îndeplini calitatea de consilier juridic îndrumător numai consilierul juridic definitiv și care se bucură de o reputație profesională neștirbită.

(12) După efectuarea stagiului consilierul juridic stagiar va susține examenul de definitivare. Comisia de examinare după definitivare eliberează candidatului

"Certificatul de promovare a examenului de definitivat" în baza căruia acesta este înscris pe Tablou cu mențiunea "definitiv". Taxa pentru susținerea examenului de definitivat se stabilește de către fiecare colegiu teritorial.

(13) Poate fi primit în profesie, în calitate de consilier juridic definitiv, cel care anterior sau la data primirii a îndeplinit funcția de avocat, magistrat ori notar definitiv sau a îndeplinit alte funcții juridice, potrivit dispozițiilor legale specifice fiecăreia dintre aceste profesii, cel puțin 5 ani.

(14) Raportul dintre consilierul juridic definitiv – îndrumător și consilierul juridic stagiar este de conlucrare profesională, în baza unui contract de îndrumare în formă scrisă. Condițiile efectuării stagiului și ale definitivatului sunt conform Legii nr. 514/2003 și vor fi prevăzute în regulamentele Comisiei metodologice a Ordinului Consilierilor Juridici din România (O.C.J.R.).

Articolul 87

După publicarea în Monitorul Oficial al României, Partea I, a prezentului statut, consultanța, redactarea, avizarea pentru legalitate și contrasemnarea actelor juridice, asistența și reprezentarea juridică a instituțiilor, autorităților publice, a persoanelor juridice se vor realiza numai de către consilierii juridici înscrși în Tablou.

Codul de procedură civilă (2010)

Art. 86 – Reprezentarea convențională a persoanelor juridice

(1) Persoanele juridice pot fi reprezentate convențional în fața instanțelor de judecată numai prin consilier juridic sau avocat, în condițiile legii.

§ 2. Analiza dispozițiilor legale relevante

2.1. Considerații generale

Conform art. 1 alin. (3) și (5) din Constituție, **România este stat de drept; respectarea Constituției, a supremației sale și a legilor este obligatorie.** Astfel cum se statuează în textul art. 16 alin. (1) din Constituție, cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, **fără privilegii și fără discriminări.** Dispozițiile art. 41 alin. (1) din Constituție menționează faptul că **dreptul la muncă nu poate fi îngărdit.**

Alegerea profesiei, a meseriei sau a ocupației, precum și a locului de muncă este liberă. Nu în ultimul rând, art. 40 alin. (1) din Constituție stabilește *dreptul cetățenilor de a se asocia liber în partide politice, în sindicate, în patronate și în alte forme de asociere.*

Reținem și prevederile art. 124 alin. (1) și (2) din Constituție, care statuează că *justiția se înfăptuiește în numele legii, este unică, imparțială și egală pentru toți.* Totodată, conform art. 124 alin. (3) din Constituție, *judcătorii sunt independenți și se supun numai legii.*

Din coroborarea normelor constituționale expuse anterior, concluzionăm că instanțele judecătorești, ca autoritate publică investită cu prerogativa înfăptuirii actului de justiție, trebuie să respecte, cu prioritate, principiile statului de drept; ori, unul dintre fundamentele statului de drept este reprezentat de *caracterul universal și obligatoriu al legilor.* **În interpretarea și aplicarea legilor, instanțele judecătorești trebuie să se asigure că hotărârile sunt în litera și spiritul normelor de drept incidente în litigiu,** iar prin soluțiile pronunțate nu se încalcă principiul referitor la supremația Constituției și garanțiile constituționale privind libertățile fundamentale și drepturile cetățenești (**nediscriminarea, dreptul la muncă, libertatea de asociere**).

În problema de drept ce formează obiectul prezentului recurs în interesul legii, apreciem că instanțele judecătorești care au adoptat prima orientare jurisprudențială au acționat corect, în lumina art. 124 din Constituție, întrucât au analizat condițiile exercitării profesiei de consilier juridic din perspectiva unicului act normativ care prezintă putere de lege în această materie – ne referim, desigur, la Legea nr. 514/2003. Instanțele judecătorești care au adoptat cea de-a doua orientare jurisprudențială au dat prevalență unui act **infralegal** (Statutul profesional) și, în esență, au considerat că ar trebui puse sub semnul echivalenței condițiile de organizare și exercitare a profesiei de consilier juridic și condițiile de organizare și exercitare a profesiei de avocat, chestiune care contravine prevederilor Legii nr. 514/2003.

2.2. Analiza comparativă între normele de organizare și exercitare a profesiei de consilier juridic, respectiv a profesiei de avocat

Conform art. 84 alin. (1) din Codul de procedură civilă, „persoanele juridice pot fi reprezentate convențional în fața instanțelor de judecată numai prin consilier juridic sau avocat, în condițiile legii”.

Profesia de consilier juridic este reglementată actualmente⁹ prin dispozițiile Legii nr. 514/2003, care a cunoscut după intrarea în vigoare, două modificări și completări, irelevante pentru problema de drept în discuție. Legea nr. 514/2003 este redactată într-o manieră succintă și cuprinde 27 de articole. Pe de cealaltă parte, profesia de avocat este reglementată prin dispozițiile Legii nr. 51/1995; această lege a cunoscut numeroase modificări și completări după intrarea în vigoare, fiind republicată în două rânduri. În forma aflată actualmente în vigoare, Legea nr. 51/1995 este redactată de o manieră exhaustivă și cuprinde 110 articole.

O analiză comparativă între cele două acte normative – Legea nr. 514/2003 și Legea nr. 51/1995 – relevă argumente extrem de solide în susținerea primei orientări jurisprudențiale și demontează argumentele regăsite în susținerea celei de-a doua orientări jurisprudențiale. Nu vom insista, în cadrul acestei analize, asupra Statutelor celor două profesii, întrucât cuprinsul legilor este suficient pentru a observa faptul că Statutul profesiei de avocat, deși este un act infralegal, se aplică tuturor avocaților și produce consecințe juridice importante, *fiind adoptat în temeiul legii, de către un for prevăzut de lege (Congresul avocaților), ce are acordată prin lege această atribuție*, în timp ce Statutul profesiei de consilier juridic, deși în mod procedural a fost adoptat conform dispozițiilor art. 25 alin. (1) din Legea nr. 514/2003¹⁰, în concret observăm că aduce completări nepermise la norme cu putere de lege și, în niciun caz, nu poate produce consecințele juridice previzionate de forul care l-a adoptat (Congresul Extraordinar al Colegiilor Consilierilor Juridici din România), în sensul ca statutul să fie aplicabil tuturor consilierilor juridici, întrucât *forul care l-a adoptat aparține unei asociații profesionale care nu cuprinde decât o parte din consilierii juridici, forul nu este prevăzut de lege și nici nu are acordată prin lege atribuția de adoptare a statutului profesiei.*

⁹ Astfel cum vom prezenta în cuprinsul punctului 3 din motivele prezentului recurs în interesul legii, problema de drept privind organizarea și exercitarea profesiei de consilier juridic are la bază, printre altele, o discontinuitate de viziune privind existența unei separări clare între activitatea avocaților și activitatea jurisconsultilor / consilierilor juridici;

¹⁰ “Asociațiile profesionale se vor înființa și statutele acestora se vor adopta în termen de 90 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei legi”;

Examinarea critică a dispozițiilor celor două legi în discuție (Legea nr. 514/2003 și Legea nr. 51/1995) conduce, din punctul nostru de vedere, la lămurirea problemei de drept care a fost soluționată neunitar de către instanțele judecătorești – mai exact, în ce măsură exercitarea profesiei specifice, de consilier juridic, este supusă rigorilor de organizare prevăzute de lege pentru exercitarea profesiei de avocat.

Profesia de consilier juridic este într-adevăr supusă unor rigori de organizare, însă aceste rigori nu pot fi altele decât cele izvorâte din prevederile Legii nr. 514/2003. Astfel cum menționam anterior, nu se pot stabili condiții suplimentare pentru exercitarea profesiei de consilier juridic nici prin analogii forțate cu Legea nr. 51/1995 privind organizarea și exercitarea profesiei de avocat, nici prin dispozițiile unui act cu putere infralegală – Statutul profesiei de consilier juridic – care nu este opozabil *erga omnes*, ci membrilor asociației profesionale care l-a adoptat, și **nu conține doar norme *praeter legem* sau *secundum legem* (în suplinirea sau în executarea legii), ci adaugă nepermis la lege, devenind astfel un veritabil act *contra legem*.**

Conform art. 8 din Legea nr. 514/2003, orice persoană care îndeplinește condițiile cumulative menționate în respectivul text de lege are dreptul să devină consilier juridic, la fel cum orice persoană care îndeplinește condițiile cumulative menționate în art. 12 din Legea nr. 51/1995 are dreptul să devină avocat, neexistând contrarietate de opinii în această privință.

Însă dobândirea efectivă a calității de consilier juridic a generat controverse. Conform art. 2 din Legea nr. 514/2003, calitatea de consilier juridic se dobândește prin numire în funcție sau prin angajare în muncă, după caz; accesul în profesia de consilier juridic nu este condiționat de vreo formalitate sau examen prealabil, astfel cum este situația celor care doresc să devină avocați și, în consecință, trebuie să participe la examenele organizate de U.N.B.R. **în condițiile Legii nr. 51/1995.**

Observând prevederile art. 2 din Legea nr. 514/2003, **apreciem că actul de numire în funcție, respectiv contractul de muncă legal încheiat, sunt suficiente pentru dobândirea calității de consilier juridic, răspunderea pentru verificarea îndeplinirii condițiilor art. 8 din Legea nr. 514/2003 revenind unității angajatoare; această concluzie este logică și din perspectiva faptului că unitatea angajatoare este cea care, în considerarea posibilității de „error in eligendo”, suportă riscurile pentru activitatea profesională a consilierului juridic.** În cazul avocaților, examenele de

admitere în barou și definitivare în profesie au rolul, printre altele, de a reduce riscul unor erori grave în activitatea profesională, cu consecințe uneori ireparabile asupra clienților acestora.

Consilierii juridici care au dobândit această calitate prin numire în funcție sau angajare în muncă *pot* să adere la o asociație profesională, în conformitate cu art. 5 din Legea nr. 514/2003, însă **apreciem că textul de lege prevede un drept (o opțiune), nicidecum o obligație în acest sens, aspect care rezultă indubitabil din formularea folosită de legiuitor („Consilierii juridici *pot* constitui asociații profesionale...”).**

În mod corespunzător, consilierii juridici *pot*, în condițiile art. 20 din Legea nr. 514/2003 și cu respectarea legislației specifice privind asociațiile și fundațiile, să constituie structuri la nivel județean sau la nivel național, pe anumite ramuri sau domenii de activitate, potrivit intereselor profesionale, dar în mod evident legiuitorul nu a vizat să instituie o obligație în acest sens, ci doar să accentueze existența unui drept care oricum este garantat de art. 40 alin. (1) din Constituție.

Pentru situațiile în care a dorit să impună o structură clară de organizare și condiții rigide pentru exercitarea profesiei, legiuitorul a folosit termeni adecvați, astfel cum putem observa în art. 1 alin. (2) și (3) din Legea nr. 51/1995, care statuează: „Profesia de avocat se exercită numai de avocații înscriși în tabloul baroului din care fac parte, barou component al Uniunii Naționale a Barourilor din România, denumită în continuare U.N.B.R. Constituirea și funcționarea de barouri în afara U.N.B.R. sunt interzise. Actele de constituire și de înregistrare ale acestora sunt nule de drept. Nulitatea poate fi constatată și din oficiu.”

În viziunea celor care au adoptat Statutul profesiei de consilier juridic¹¹, dobândirea calității de consilier juridic și dreptul de exercitare a profesiei sunt legate de apartenența la un colegiu al consilierilor juridici și de înscrierea pe tabloul profesional ținut de respectivul colegiu. Această viziune, care – în opinia noastră – este vădit contrară Legii nr. 514/2003, a fost împărtășită și de unele instanțe, mai ales pe fondul apariției fenomenului „barourilor paralele”. Chiar dacă acest fenomen s-a estompat până la dispariție în ultima perioadă, jurisprudența recentă dovedește

¹¹ Uniunea Colegiilor Consilierilor Juridici din România, denumită actualmente Ordinul Consilierilor Juridici din România;

că instanțele continuă să le solicite consilierilor juridici dovada calității profesionale conform prevederilor art. 22 alin. (1) din Statutul profesiei.¹²

Este lesne de observat că Statutul profesiei de consilier juridic reflectă dispozițiile Legii nr. 51/1995 privind organizarea și exercitarea profesiei de avocat. Acest statut prezintă însă două vicii majore: pe de o parte, toate prevederile care limitează dreptul de exercitare a profesiei de consilier juridic sunt contrare literei și spiritului Legii nr. 514/2003, iar pe de altă parte, spre deosebire de U.N.B.R., asociația consilierilor juridici care a adoptat statutul în discuție nu are niciun fel de îndrituire să stabilească condițiile de organizare și exercitare a profesiei de consilier juridic și, pe deasupra, să-și aroge poziția de unică formă asociativă a consilierilor juridici.

În mod evident, problema principală a Statutului profesiei de consilier juridic este reprezentată de lipsa de legitimitate a forului care l-a adoptat.

În privința avocaților, Legea nr. 51/1995 stabilește imperativ ca avocații să fie înscrși într-un barou constituit la nivel de județ, iar respectivul barou să facă parte din Uniunea Națională a Barourilor din România (U.N.B.R.).

Conform art. 60 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 51/1995, Congresul avocaților este organ de conducere al U.N.B.R., iar potrivit art. 63 alin. 1 lit. e) din Legea nr. 51/1995, una dintre atribuțiile Congresului avocaților este să adopte și să modifice statutul profesiei de avocat.

În ceea ce privește consilierii juridici, art. 5 și art. 20 din Legea nr. 514/2003 prevăd că aceștia pot constitui asociații profesionale, la nivel național sau județean, pe ramuri sau domenii de activitate, fără să impună însă vreo obligație în acest sens. În aceste condiții, Statutul adoptat de Congresul Colegiilor Consilierilor Juridici din România nu poate fi sub nicio formă opozabil consilierilor juridici care nu fac parte din respectivele colegii, aplicându-se deci principiul roman al relativității, exprimat în adagiul „*res inter alios acta aliis neque nocere neque prodesse potest*”.

Accentuăm aspectul că nu există în Legea nr. 514/2003 nicio dispoziție care să confere Ordinului Consilierilor Juridici din România (O.C.J.R.) sau vreunei alte entități de acest fel atribuții privind reglementarea, prin statut, a exercitării

¹² “Calitatea de consilier juridic - cu drept de exercitare a profesiei se dovedește cu "Legitimația de consilier juridic" și insigna profesiei, eliberate de fiecare colegiu consilierului juridic înscris în Tabloul Colegiului”;

profesiei de consilier juridic; se prevede doar că organizațiile profesionale ale consilierilor juridici trebuie să respecte legislația privind asociațiile și fundațiile, ceea ce presupune adoptarea unui statut, care nu trebuie însă confundat cu Statutul profesiei.

Conform art. 6 din Legea nr. 514/2003, invocat în susținerea celei de-a doua orientări jurisprudențiale, „consilierii juridici au drepturile și obligațiile prevăzute de lege *potrivit statutului profesional ...*”, dar sintagma „statut profesional” nu este folosită în sensul specific de act ce reglementează organizarea și exercitarea profesiei, ci într-un sens larg, de totalitate a normelor de drept aplicabile unei profesii.

Cu referire la faptul că dispozițiile din Statutul profesiei de consilier juridic sunt contrare Legii nr. 514/2004, indicăm punctual doar următoarele două chestiuni care constituie adăugiri nepermise la conținutul actului normativ, astfel cum acesta a fost elaborat de legiuitor: **1.** afilierea la un colegiu al consilierilor juridici și înscrierea pe tabloul profesional, prevăzute în statut drept condiții pentru dobândirea calității de consilier juridic, și **2.** impunerea susținerii unui examen de definitivare în profesie la sfârșitul stagiului, pe modelul examenului de definitivare în profesia de avocat, care să fie organizat de către Ordinul Consilierilor Juridici din România.

Această ultimă chestiune (dezideratul de a se impune un examen de definitivare în profesia de consilier juridic sub auspiciile O.C.J.R.) este unul dintre elementele care explică modul defectuos în care a fost interpretată și aplicată Legea nr. 514/2003; s-a încercat o echivalare între consilieri juridici și avocați, fără a se lua în calcul principala diferență între cele două profesii, și anume faptul că **avocații desfășoară o activitate de interes public, dar esențialmente liberală, fiind astfel necesară reglementarea strictă a profesiei printr-un sistem intern de conducere, coordonare și control (sistem format din barouri și U.N.B.R.), consilierii juridici își desfășoară activitatea – tot de interes public – sub supravegherea angajatorului (fie că vorbim de o autoritate de stat, de o instituție publică sau de o societate comercială privată).**

De aceea, sunt nefondate soluțiile în sensul că, în lipsa afilierii la un colegiu, consilierii juridici eludează efectuarea stagiului profesional și definitivarea în profesie, întrucât din interpretarea sistematică a Legii nr. 514/2003 rezultă că

revin angajatorului obligațiile de a organiza stagiul profesional și de a certifica definitivarea în profesie a consilierului juridic aflat în slujba sa – obligații care, în situația avocaților stagiați, revin structurilor profesionale prevăzute de lege (barouri, U.N.B.R., I.N.P.P.A.).

La fel de nefondate sunt obiecțiunile în sensul că, nefiind afiliați la un colegiu, consilierii juridici eludează răspunderea pentru activitatea profesională, întrucât din dispozițiile art. 17 și art. 22 din Legea nr. 514/2003 rezultă că, pentru modul de îndeplinire a îndatoririlor de serviciu, consilierul juridic răspunde, primordial, în fața persoanei juridice în slujba căreia se află – spre deosebire de avocați, care răspund primordial în fața organelor de conducere ale profesiei.

În consecință, nu există temeii legal sau rațiune logico-juridică pentru care consilierilor juridici care nu sunt afiliați la un colegiu și nu sunt înscriși pe tabloul profesional să le fie refuzat dreptul de a reprezenta în instanță persoane juridice, conform art. 84 alin. (1) Cod procedură civilă.

O soluție în sens contrar ar însemna un act de discriminare, o încălcare a dreptului la muncă și, nu în ultimul rând, o contorsionare a libertății de asociere într-o obligație de asociere.

§ 3. Considerații asupra evoluției profesiei de consilier juridic

Se cuvin a fi menționate, în încheierea motivelor recursului în interesul legii, câteva aspecte din istoricul organizării și exercitării profesiei de consilier juridic în România, pentru a înțelege sursele jurisprudenței neunitare din prezent cu privire la interpretarea și aplicarea dispozițiilor Legii nr. 514/2003.

Este important de reținut că profesia de consilier juridic a fost definită, pentru o lungă perioadă, prin sintagma de „avocat al statului” sau „avocat public”¹³, întrucât persoanele care desfășurau activitatea de consiliere și reprezentare juridică în slujba autorităților statului român și instituțiilor publice proveneau, în principal,

¹³ Avem în vedere Legea din 17 aprilie 1861 pentru instituirea unui corp de avocați pe lângă Ministerul Justiției, în care este folosită denumirea de avocați efori ai statului, Legea din 28 martie 1872 privind administrarea domeniilor statului, și Legea din 9 mai 1933 pentru organizarea corpului de avocați publici, înlocuită odată cu instaurarea dictaturii carliste de o nouă lege, cu prevederi similare, adoptată la 10 noiembrie 1938 și care a fost pusă în aplicare din anul 1939;

din rândurile avocaților; ocuparea unei poziții de „avocat al statului” era considerată, în perioada antebelică și în perioada interbelică, o importantă onoare profesională.¹⁴

Între „avocații statului” și avocații care desfășurau profesia liberală în cadrul barourilor exista, așadar, o strânsă conexiune.

Odată cu instaurarea regimului comunist, s-a produs o reorganizare profundă a sistemului judiciar din România. S-a procedat la desființarea barourilor de avocați, care au fost înlocuite cu colegii de avocați¹⁵, foștii membri ai barourilor având dreptul să ceară înscrierea în noile colegii. Înscrierea în colegiile de avocați a foștilor membri ai barourilor trebuia însă aprobată de o comisie aflată sub controlul Ministerului Justiției.¹⁶

În ceea ce-i privește pe „avocații statului”, aceștia – considerați utili de către regimul comunist din perspectiva experienței de muncă în administrația publică – au beneficiat de un tratament distinct. Acțiunile de epurare pe considerente politice au fost relativ rare, iar legea de organizare și funcționare a corpului de avocați publici a rămas în vigoare până la emiterea Decretului nr. 87 din 1 aprilie 1950 pentru organizarea și funcționarea Oficiilor Juridice ale Ministerelor și Sfaturilor Populare.

Se observă că profesia de jurisconsult / consilier juridic a primit o reglementare corespunzătoare prin Decretul nr. 143/1955¹⁷ privitor la organizarea și funcționarea Oficiilor Juridice, care a abrogat Decretul 87/1950, precum și toate reglementările care contraveneau noii viziuni privind organizarea și exercitarea acestei profesii.¹⁸

În esență, prin actele normative ce reglementau exercitarea profesiei de avocat, respectiv exercitarea profesiei de jurisconsult/consilier juridic, s-a vizat **stabilirea unei separații clare între domeniul de activitate al fiecărei profesii: avocații aveau atribuții doar în ceea ce privește oferirea de consultanță și reprezentare juridică pentru persoanele fizice, în timp ce jurisconșulții/consilierii juridici erau angajații autorităților de stat, ai instituțiilor publice sau ai unităților economice**

¹⁴ Numirea în funcția de avocat al statului / avocat public se făcea, la propunerea ministrului Justiției, prin Decret Regal;

¹⁵ Acțiune realizată prin Legea nr. 3/1948, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 15 din 19 ianuarie 1948;

¹⁶ În concret, s-a procedat la epurarea masivă a corpului de avocați, pe considerente politice;

¹⁷ Publicat în Buletinul Oficial al R.P.R., Partea I, nr. 8 din 30 aprilie 1955;

¹⁸ Este de reținut că nici Decretul nr. 143/1955 și nici vreun alt act normativ nu au prevăzut vreodată obligativitatea afilierei jurisconșulților / consilierilor juridici la o asociație profesională;

(„întreprinderile de stat, precum și cele cooperative și obștești”), având atribuții exclusive în ceea ce privește reprezentarea juridică a acestora în diverse litigii.

Revenirea la un regim politic democratic, după Revoluția din Decembrie 1989, a condus la necesitatea adaptării la noile realități socio-economice pentru cei care practicau profesiile de avocat, respectiv de jurisconsult / consilier juridic.

În ceea ce-i privește pe avocați, prin Legea nr. 51/1995 și prin întreg ansamblul de norme edictate după 1990, se constată că statutul acestora prezintă două avantaje considerabile: în primul rând, avocații beneficiază de faptul că, în Legea nr. 51/1995, sunt prevăzute structuri organizatorice autonome, care s-au dovedit reprezentative pentru întregul corp profesional și, aspect deloc neglijabil, s-au dovedit a fi influente și prestigioase la nivelul societății, iar în al doilea rând, clientela avocaților s-a extins considerabil, astfel că activitatea actuală a avocaților înglobează o parte semnificativă din activitatea care era cândva rezervată strict consilierilor juridici.

Cu privire la această ultimă chestiune, menționăm că fostele întreprinderi economice de stat, cooperative sau obștești au fost, în mare parte, desființate sau privatizate, iar societățile comerciale înființate în temeiul Legii nr. 31/1990, care constituie baza actualului sistem economic, sunt reprezentate juridic, în general, de avocați. Mai mult, legislația administrativă prevede ca, inclusiv în situația în care autoritățile de stat sau instituțiile publice dispun de consilieri juridici, acestea pot angaja avocați pentru consultanță sau pentru rezolvarea unor probleme litigioase.

În schimb, o inițiativă importantă a consilierilor juridici prin care aceștia tindeau la extinderea sferei profesionale a fost declarată contrară legii – ne referim la constituirea de societăți comerciale având ca obiect activitatea de consultanță, asistență și reprezentare juridică.¹⁹

Din această perspectivă, se înțeleg foarte clar intențiile celor care, pentru protecția și promovarea intereselor legitime ale profesiei de consilier juridic, doresc ca aceasta să fie reglementată în condiții similare profesiei de avocat. Însă, în lipsa unor modificări de acte normative, acțiune ce reprezintă un atribut exclusiv al puterii legiuitoare, aceste intenții nu pot fi valorificate pe cale jurisprudențială.

¹⁹ Decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție – Secțiunile Unite nr. XXII din 12 iunie 2006 prin care a fost soluționat recursul în interesul legii cu privire la aplicarea dispozițiilor art. 46 alin. 1 din Legea nr. 31/1990 privind societățile comerciale, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în cazul cererilor de autorizare a constituirii și de înmatriculare a societăților comerciale de consultanță, asistență și reprezentare juridică;

* * * * *

În concluzie, apreciem că problema de drept sesizată trebuie să fie soluționată în sensul că „în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 5 și art. 20 din Legea nr. 514/2003 privind organizarea și exercitarea profesiei de consilier juridic, prestarea activității specifice, de reprezentare juridică, se poate realiza de către consilieri juridici, în calitatea lor de funcționari publici (în cazul unei autorități, instituții publice sau persoană juridică de drept public) sau de angajați cu contract individual de muncă (în cazul unei instituții sau a unei persoane juridice de drept public ori de drept privat), **independent de înscrierea acestora în Tabloul profesional al Consilierilor Juridici ținut de Colegiile Consilierilor Juridici din România**”.

*
* * *

Pentru aceste motive, în temeiul dispozițiilor art. 517 din Codul de procedură civilă, solicităm admiterea prezentului recurs în interesul legii și pronunțarea unei decizii prin care să se asigure interpretarea și aplicarea unitară a legii în problema de drept sesizată.

PROCUROR GENERAL,
Alex-Florin FLORENȚA